

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ ЗВАЊА ЗА НАСТАВНО-НАУЧНАТА
ОБЛАСТ ПЕДАГОГИЈА И ОБРАЗОВАНИЕ НА НАСТАВНИЦИ
НА ФАКУЛТЕТ ЗА ОБРАЗОВНИ НАУКИ
ПРИ УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП

Со Одлука бр. 1602-79/12 од 3.9.2024 година донесена на 198. седница на Наставно-научниот совет на Факултетот за образовни науки, одржана на 3.9.2024 година, определени сме за членови на Рецензентска комисија за избор на наставник во сите звања за наставно-научните области *педагогија (5.03.00.01) и образование на наставници (5.03.00.11)* на Факултетот за образовни науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

Конкурсот за овој избор беше објавен во весниците „Слободен печат“ и „Коха“ на 22.8.2024 година и во предвидениот рок се пријави само еден кандидат:

1. Д-р Јадранка Рунчева, доцент.

Рецензентската комисија во состав:

- д-р Соња Петровска, редовен професор, Факултет за образовни науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип (претседател);
 - д-р Кирил Барбареев, редовен професор, Факултет за образовни науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип (член);
 - д-р Сузана Миовска-Спасева, редовен професор, Филозофски факултет при Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (член),
- по анализа на приложената документација од кандидатката со особена чест на Наставно-научниот совет на Факултетот за образовни науки му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Биографски податоци

Доцент д-р Јадранка Рунчева е родена на 7.9.1985 година во Штип, Р Македонија. Основно и средно гимназиско образование завршила во родното место. Во учебната 2004/2005 година се запишала на Педагошки факултет „Гоце Делчев“ - Штип, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје. Студиите ги завршила во 2008 година со просечен успех 9.51 и се стекнала со академско звање - дипломиран професор по одделенска настава. За постигнатиот успех кандидатката добила признание за постигнати одлични резултати во студирањето. Истата година д-р Јадранка Рунчева се запишала на постдипломски/магистерски студии на Институтот по педагогија при Филозофскиот факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје. Испитите ги положила со просечен успех 9.62. На 10.2.2011 година ја одбрала својата магистерска теза на тема „Организација на наставата на наставничките факултети во Република Македонија“ под менторство на проф. д-р Сузана Миовска-Спасева, со што се здобила со звање - магистер по педагошки науки.

Понатамошното усовршување и истражување во областа на педагогијата кандидатката го продолжила на докторските студии на Институтот по педагогија, Филозофски факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје. Под менторство на проф. д-р Сузана Миовска-Спасева на 14.11.2017

година го одбрала својот докторски труд на тема „Професионалниот развој на наставниците во високото образование“ и се стекнала со звање - доктор по педагошки науки.

Универзитетската кариера д-р Јадранка Рунчева ја започнала во 2009 година на Педагошкиот факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, како волонтер ангажирана во наставно-образовната работа на повеќе наставни предмети.

Во 2012 година таа е избрана во звање – помлад асистент за научна област педагогија, а во 2015 година во звање - асистент-докторанд за научните области системи за перманентно образование и педагогија.

На Факултетот за образовни науки при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, во 2019 година, кандидатката е избрана во звање доцент за научните области педагогија и образование на наставници, каде и денес работи.

Во текот на универзитетската кариера кандидатката континуирано работи на својот професионален развој преку посетување на завиден број на сертификирани обуки во полето на образованието. Го владее англискиот јазик и поседува напредни познавања на компјутерски програми и алатки за учење на далечина, потребни за изведување на настава, работа со студенти и научноистражувачка работа.

Д-р Јадранка Рунчева е автор на повеќе научни и стручни трудови од областа на педагогијата и образованието на наставници. Автор е на рецензирана скрипта, рецензиран практикум и преведувач на книга наменети за студентите и пошироката стручна јавност. Таа активно учествува на научни и стручни расправи, симпозиуми, собири, конференции, семинари, промоции, обуки, презентации, работилници, трибини, тркалезни маси и јавни дебати од различни области на образованието, детално наведени во професионалното портфолио доставено во прилог на биографијата.

Кандидатката е член на домашни и меѓународни уредувачки одбори на списанија, организациски одбори на конференции, рецензент во повеќе меѓународни списанија во земјава и во странство. Била ментор на дипломски трудови и член на комисији за одбрана на дипломски трудови.

Д-р Јадранка Рунчева во текот на целиот свој работен ангажман има остварено три студиски престои во странство. Таа е ангажирана и како дел од неколку мултидисциплинарни и интердисциплинарни проектни тимови во земјава и во странство.

Нејзиниот научно-стручен опус е достапен на универзитетскиот репозиториум: <https://eprints.ugd.edu.mk/view/creators/Runceva=3AJadranka=3A=3A.html>

Општи услови за избор

Доцент д-р Јадранка Рунчева ги исполнува условите кои се предвидени како елементи за избор во звање вонреден професор.

1. Кандидатката д-р Јадранка Рунчева има завршен прв циклус студии со просечен успех 9.51 и стекнато звање дипломиран професор по одделенска настава и постдипломски/магистерски студии со просечен успех 9.62 и стекнато звање магистер по педагошки науки.

2. Д-р Јадранка Рунчева е доктор на педагошки науки, степен стекнат на Институтот по педагогија, Филозофски факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје.

3. Кандидатката има објавено најмалку пет рецензирани научни трудови во референтни научни публикации (согласно со Законот за високо образование) во последните пет години пред објавувањето на огласот за овој избор.

4. Кандидатката д-р Јадранка Рунчева е избрана во звање доцент за наставно-научните области педагогија и образование на наставници, со Одлука бр. 1602-93/17 на 132. седница на Наставно-научниот совет на Факултетот за образовни науки, одржана на 5.6.2019 год.

5. Показува способност за наставно-научна и педагошка дејност. Успешно реализира настава (предавања и вежби) на првиот и вториот циклус на студии. Иницира и активно учествува во организирање и реализирање на воннаставни активности за студентите - била вклучена во проектни активности наменети за студентите и во обуки за наставници. Учествува во работата на комисиите за изработка на студиски програми, ментор е на повеќе дипломски трудови.

6. Има сертификат за познавање на англиски јазик (Cambridge English Level 1 Certificate in ESOL International (Preliminary) and Council of Europe Level B2).

Табела: Рецензирани научни трудови во референтни научни публикации (согласно со Законот за високо образование) во последните пет години пред објавувањето на огласот за овој избор

Бр.	Автор	Наслов на трудот	Наслов на публикацијата	Година
1	Runceva, J. Sivevska, D.,	Students' opinions and views on inclusive education	Pedagoška stvarnost, Časopis za školska i kulturno-prosvetna pitanja, God. 69 Br. 1	2023
2	Kudek Mirošević, J. Runceva, J.	Role of Assistive Technology in the Work with Children with Disabilities	International Conference EDUchallenge »Challenges in Education and Evaluation of Knowledge«.	2023
3	Sivevska, D., Runceva, J.	Organizational culture and climate in the pre-school institution,	Knowledge-International journal, 57 (2). pp. 293-300. ISSN 1857-923X	2023
4	Runceva, J. Sivevska, D.	Historical development of preschool education in the Republic of North Macedonia	Vospitanie – International Journal, Vol. 17 No. 1	2022
5	Sivevska, D., Runceva, J.	Management in preschool Institution	Knowledge – International Journal, Vol. Vol.51	2022
6	Runceva, J. Sivevska, D., Petrovska, S.	Why is it good to be a part of the teaching profession?	Journal of the Department of pedagogy, Faculty od Philosophy, Novi Sad, Department of Pedagogy	2022
7	Petrovska, S. Sivevska, D., Runceva, J.	School inclusion of gifted children	International scientific conference “Affective personality dimensions and giftedness fullfilment”, Vrsac, Serbia	2022
8	Sivevska, D., Petrovska, S. Runceva, J.	Organization and Realization of Practical Teachings at the Faculty of Educational Sciences in Stip – Students' Views	International Journal of Sciences: Basic and Applied Research (IJSBAR), 48 (7). pp. 197-207. ISSN 2307-4531	2019
9	Petrovska, S. Sivevska, D., Runceva, J.	Teacher views about establishment and functionality of the system of professional development of teachers in Republic of Macedonia	57th Science Conference of Ruse University, Bulgaria	2018

Посебни услови

Во последниот избран период д-р Јадранка Рунчева има учествувано во неколку научноистражувачки проекти и проектни активности:

2016-2019, Професионален развој на наставниците во Република Македонија – состојби и перспективи, Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип (истражувач);

2017-2019, The competences of preschool educators for intercultural communication, Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип (истражувач);

- 2023-2025, Инклузија на деца со посебни образовни потреби, Детска фондација „Песталоци“ (ДФП) во Швајцарија. Учествува во компонентата Ревизија на студиски програми, како дел од Проектот „Инклузија на деца со посебни образовни потреби“;

- 2023-2024, Improvement of the curriculum Education and Media Culture and Improving students' competencies for media literacy through an interdisciplinary approach and a cross-curricular approach to other subject programs, Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, <https://eprints.ugd.edu.mk/32689/>;

- 2023-2024, Magic Mirror Platform <https://magicmirror.mk/#project-section>.

Кандидатката е коавтор на рецензирана скрипта со наслов „Основи на инклузивно образование“, автор на практикум со наслов „Основи на инклузивно образование“ и копреведувач на монографија/книга – „Советодавна работа во воспитно-образовните институции“ (Теориски и практични аспекти), сите објавени во Е-библиотеката на Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип.

Таа континуирано работи на осовременување на програмите за предметите кои ги предава успешно вградувајќи ги сознанијата стекнати низ нејзината научноистражувачка работа. Иницира и активно учествува во организирање и реализирање на воннаставни активности за студентите.

Д-р Јадранка Рунчева е ментор на повеќе дипломски трудови на студенти на Факултетот за образовни науки, како и член на комисији за одбрана на дипломски трудови.

Наставно-образовна и научноистражувачка дејност

Универзитетската кариера д-р Јадранка Рунчева ја започнува во 2009 година на Педагошкиот факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, како волонтер ангажирана во наставно-образовната работа на повеќе наставни предмети и под менторство на повеќе професори.

На 19.12.2012 година, на Факултетот за образовни науки при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип кандидатката е избрана во соработничко звање – помлад асистент (Одлука бр. 2102-472/3) за научна област педагогија. Во овој избран период подготвува и реализира вежби по повеќе предмети: Теорија на воспитанието, Училишна педагогија, Методика на работа со надарени деца, Образовна технологија, Инклузивно образование, Методика на наставата по природа и општество, Методика на наставата по математика (согласно со акредитираните студиски програми по Одделенска настава и Предучилишно воспитување).

Во 2015 година, со Одлука бр. 1602-226/45 на Факултетот за образовни науки при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, д-р Јадранка Рунчева е избрана во звање асистент-докторанд за научните области системи за перманентно образование и педагогија. Таа е вклучена во изведувањето на практичната настава, подготовка

и изведување на колоквиуми и испити, семинарски работи, консултации со студенти по предметите: Училишна педагогија, Семејна педагогија, Инклузивно образование, Педагошко советување и ориентација и Педагошка пракса.

Во 2019 година д-р Јадранка Рунчева е избрана во звање доцент за наставно-научните области: педагогија и образование на наставници (Одлука бр. 1602-93/17 од 5.6.2019 година донесена на 132. седница на Наставно-научниот совет на Факултетот за образовни науки, Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип). Како доцент е ангажирана на студиските програми: Одделенска настава, Предучилишно воспитување и Педагогија, за предметите: Инклузивно образование, Методика на работа со деца со посебни образовни потреби, Педагошка пракса, Педагошко советување и ориентација, Организација на предучилишна установа и Компаративна педагогија.

Во текот на својата универзитетска кариера д-р Јадранка Рунчева континуирано и посветено работи на зајакнување на своите наставни и научноистражувачки компетенции. Во периодот од 14.10.2013 до 15.11.2013 г. остварила едномесечен студиски престој на Педагошкиот факултет во Салцбург, Австрија (Pädagogische Hochschule Salzburg, Austria) каде истражувала во контекст на нејзината докторска теза. Од 9.5.2016 до 13.5.2016 била учесник во Интернационалната Еразмус недела во организација на Педагошкиот факултет во Салцбург, Австрија, каде што одржала предавање на тема „Инклузивното образование во Р Македонија“. Од 27.6.2022 година до 1.7.2022 година на Централниот европски универзитет во Будимпешта, Унгарија, ја поминала обуката за изработка на проекти на тема: Професионален развој на наставничките универзитети (Summer University at Central European University on Topic: Professional Development in University Teaching and learning, Budapest, Hungary). Во периодот 2023/2024 година кандидатката учествувала во 13 сертификирани вебинари на теми поврзани со аутизмот (Autism Research Institute, UK).

Учество на научни симпозиуми, конференции, тркалезни маси, работилници, предавања

Својот стручен и научен опус д-р Јадранка Рунчева активно го популаризира/споделува со домашната и меѓународната стручна и научна јавност на бројни конференции, симпозиуми, предавања и работилници:

Во последниот избран период таа учествувала на 12 стручно-научни собири:

1. International Conference EDUchallenge, 2023, „Challenges in Education and Evaluation of Knowledge“. Slovenia;
2. 17th International Scientific Conference at Hungarian Language, 03.11. 2023, Teacher Training Faculty in Subotica, university of Novi Sad;
3. Scientific and professional tribune, 05.10.2023, Communication, partnership and cooperation between educational, cultural and other institutions;
4. International Scientific Conference, 50 years of pedagogue education, 26.05. 2023, Pedagogy-yesterday, today, tomorrow, Novi Sad, Srbija;
5. Medzunarodna konferencija, 2023, Afektivne dimenzije lichnosti i ostvarenje darovitosti, Vrsac, R Srbija;
6. 11th International Methodological Conference, 3-4 Nov 2022, Changing Paradigms in Education and Science, Novi Sad, Republic of Serbia;

7. Conference - Didactic Challenges IV, 26-27.05.2022, Future studies in education, Osijek, Croatia;
 8. Scientific conference with international participation, 21-22 Oct 2022, "Modern discourse in science", Faculty of Pedagogy of Shumen University;
 9. 4th International Conference on Social Sciences and Humanities, 10-12 June 2021, International Balkan University, Skopje;
 10. Научна конференција с меѓународно учество, 22 октомври – 23 октомври, 2021 Современниот дискурс в науката., Педагогически факултет на Шуменски универзитет „Епископ Константин“;
 11. Седма меѓународна научна конференција, 14-16 June 2019, «Современното образование - услови, предизвикателства и перспективи», Blagoevgrad, Bulgaria;
 12. Education and Social Sciences Conference, 2019, Vienna.
- Кандидатката била и пленарен предавач (online) на три меѓународни научно-стручни собири под наслов „EDUchallenge“ (Еду предизвик) во организација на EDU vision, Ljubljana, Slovenija (26 - 28.6.2024, 22 -24.11.2023, 24.8.2023).

Евалуација на научните и стручните трудови објавени во последниот изборен период

1. Petrovska, S., Sivevska, D., **Runceva, J.**, (2018). *Teacher views about establishment and functionality of the system of professional development of teachers in Republic of Macedonia*, 57th Science Conference of Ruse University, Bulgaria, 2018 (трудот не е вреднуван во претходниот избор) <https://eprints.ugd.edu.mk/21406/>

Трудот претставува студија чија цел е да се утврдат разликите во мислењата на наставниците со различно работно искуство по однос на неколку детерминанти на професионалниот развој: задоволство од сопственото ниво на професионалниот развој, форми и пристапи што наставниците ги користеле за лично професионално усовршување и нивото на проактивност за личен професионален развој. Истражувањето е спроведено на примерок од 398 наставници од 28 средни и основни училишта во Република Македонија. Трудот има научен карактер, избраниот проблем е референтен за меѓународната истражувачка јавност, а методолошкиот пристап е научно коректен.

2. Petrovska, S., Sivevska, D., Popeska, B., **Runceva, J.**, (2018). *Teachers' views about their professional development (Situation in Republic of Macedonia)*, 10th International Conference on Theory and Practice in Education, 15-17 December 2018, in Budapest, Hungary (трудот не е вреднуван во претходниот избор) <https://eprints.ugd.edu.mk/21398/>

Презентируваниот труд има емпириски карактер. Проучени се мислењата и ставовите на наставниците во однос на неколку димензии на нивниот професионален развој. Резултатите се дел од пообемна научноистражувачка проект. Истражувањето е спроведено на примерок од 398 наставници од основни и средни училишта во Република Македонија. Авторите со значајно ниво на веројатност го потврдуваат значењето на различни облици на професионален развој, потребата од поголема поддршка и промоција на професионалниот развој на наставниците и значењето на почитта на потребите и можностите за професионален развој на секој наставник индивидуално.

3. **Runcheva, J.** & Paster, O. (2019). *Inclusion of immigrant and refugee children in early childhood education (conditions and challenges)*. Vienna: IAI Academic conference proceedings. <https://eprints.ugd.edu.mk/32010/>

Трудот има за цел да ја истражи вклученоста на децата имигранти и бегалци во раното детско образование, да ги истражи предизвиците со кои се соочуваат децата од предучилишна возраст во процесот на нивно вклучување во образовниот систем, како и начините за справување со предизвиците.

4. Petrovska, S., Sivevska, D., **Runceva, J.**, (2019). *Inclusion in early childhood education and care*. In: Седма меѓународна научна конференција “Съвременното образование - условия, предизвикателства и перспективи”, 14-16 June 2019, Blagoevgrad, Bulgaria. <https://eprints.ugd.edu.mk/22775/>

Трудот претставува обид да се анализираат научни сознанија и практични искуства во врска со вклучувањето на децата со посебни потреби во редовниот предучилиштен систем и да се донесат релевантни заклучоци во врска со клучните фактори кои ја детерминираат имплементацијата на инклузијата во предучилишното воспитание и образование. На систематичен начин со високо ниво на прегледност се посочени условите кои треба да бидат исполнети за да се оствари успешна инклузија во предучилишното воспитание и образование. Авторите аргументирано ги промовираат придобивките од инклузијата во овој развоен период.

5. Petrovska, S., Sivevska, D., Popeska, B., **Runceva, J.**, (2019) *Professional development of the teachers in Macedonia - situation and perspectives*. Седма меѓународна научна конференција “Съвременното образование - условия, предизвикателства и перспективи”, 14-16 June 2019, Blagoevgrad, Bulgaria. <https://eprints.ugd.edu.mk/22774/>

Во трудот авторите презентираат дел од резултатите добиени од научноистражувачкиот проект „Професионален развој на наставниците во Република Македонија – состојби и перспективи“. Истражувањето е спроведено на примерок од 398 наставници од 28 средни и основни училишта во Република Македонија. Проектот има развоен карактер. Истражувањето е насочено кон детектирање на состојбите на професионалниот развој на наставниците во Република Македонија од аспект на политики, законодавство, институционална поддршка (државно, локално и внатрешно ниво) и откривање на можни начини за унапредување на истите, а во трудот се презентирани и детектираните статистички разлики во ставовите и мислењата на наставниците од одделенска и предметна настава. Користен е релевантен методолошки пристап и се добиени резултати кои главно кореспондираат со резултати од слични истражувања по однос на истражувачките задачи, а дадени се и препораки за унапредување на системот за професионален развој на наставниците.

6. Sivevska, D., Petrovska, S., **Runceva, J.**, (2019) *Organization and Realization of Practical Teachings at the Faculty of Educational Sciences in Stip – Students’ Views*. International Journal of Sciences: Basic and Applied Research (IJSBAR), 48 (7). pp. 197-207. ISSN 2307-4531 <https://eprints.ugd.edu.mk/23273/>

Авторите анализираат суштинско прашање кое е предмет на дискусија не само во експертските кругови, туку и меѓу креаторите на образовни политики, вработените наставници и студентите, а тоа е практичната компонента на студиските програми за иницијално образование на наставниците. Трагајќи по ефективен и ефикасен модел за воспоставување на соработка на Факултетот за образовни науки со менторските училишта авторите реализирале истражување со цел да ги откријат слабостите и предностите на постојниот модел за практично оспособување. Во него се опфатени студенти-идни воспитувачи, наставници од

основните училишта (од прво до петто одделение) и педагози од Факултетот за образовни науки, Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип. Истражувањето има развоен карактер. Резултатите ги откриваат добрите и лошите страни на практичната обука на студентите и даваат насоки и препораки за подобрување.

7. Petrovska, S. Sivevska, D., **Runcheva, J.**, (2021). *High Schools students' views about the teaching profession*, 3rd International Conference on Social Sciences and Humanities (ICSSH2021), co-organized by International Balkan University and University of Houston-Clear Lake, Skopje, R. North Macedonia, from 10th to 12th of June 2021. <https://eprints.ugd.edu.mk/29062/>

Во презентираниот труд авторите се обидуваат научно да го аргументираат значењето на учителската професија, како за личниот развој на поединецот, така и за општеството, ставајќи ја учителската професија во контекст на процесот на доживотно учење. Направена е евалуација на научни сознанија, кои вешто се систематизирани. На теориската рамка се надоврзува и мало емпириско истражување направено на примерок од 150 средношколци од четвртата година со цел да се проучат мислењата на идните академски граѓани во врска со привлечноста/ одбивноста на наставничката професија.

8. Sivevska, D., **Runcheva, J.**, (2021). *Outdoor activity and their importance for the proper development of children - special review of the pandemic situation*, 3rd International Conference on Social Sciences and Humanities (ICSSH2021), co-organized by International Balkan University and University of Houston-Clear Lake, Skopje, R. North Macedonia, from 10th to 12th of June 2021. <https://eprints.ugd.edu.mk/29063/>

Во трудот теориски се анализираат и евалуираат научни сознанија кои ја детерминираат можноста за примена на игрите на отворено и нивното значење за децата, посебно во периодот на пандемијата. Авторите мошне систематично ги структурираат поновите сознанија кои го потврдуваат значењето на надворешната околина и придобивките за развојот на децата, како и сознанијата во врска со негативностите и опасностите кои произлегуваат од интензивното користење на средствата за комуникација и современиот начин на живот. Врз основа на евалуираните сознанија авторите даваат и корисни педагошко-организациски препораки.

9. Sivevska, D., **Runcheva, J.**, (2021). *The role of the pedagogue in the professional orientation of the students*, Научна конференција с меѓународно учество „Современниот дискурс в науката“, 22 октомври – 23 октомври 2021 г. Шумен, Бугарија, <https://eprints.ugd.edu.mk/28968/>

Во трудот се третира исклучително значаен педагошки, но и општествен проблем – улогата на училиштето во професионалната ориентација на учениците. Во елаборацијата на проблемот авторите се воделе од општествената брзо менувачка реалност во поглед на развојот на нови занимања, нови побарувања од пазарот на трудот. Посебно се потенцира и актуализира улогата на училиштето и посебно на педагогот. Евалуирана е советодавно-консултативната работа на училишниот педагог и поддршката која тој треба да им ја понуди на учениците при изборот на нивното понатомшно образование.

10. **Runcheva, J.**, Sivevska, D., (2021). *Inclusive education - part of the study programs of the Teaching faculties*, Научна конференција с меѓународно учество „Современниот дискурс в науката“, 22 октомври – 23 октомври 2021 г. Шумен, Бугарија, <https://eprints.ugd.edu.mk/28969/>

Преку компаративен пристап, во трудот се анализира еден од најактуелните проблеми во образованието - вклучување на децата и младите со посебни потреби во редовното образование (инклузија). Авторите ги анализираат студиските програми на кои се подготвуваат воспитувачи и одделенски наставници во Македонија, Бугарија, Србија и Хрватска, со цел да се согледа понудениот пристап и содржини насочени кон оспособување за работа во инклузивни детски градинки и училишта во регионот, како и да се откријат предностите и недостатоците.

11. **Runceva, J.** Sivevska, D., (2022) *Historical development of preschool education in the Republic of North Macedonia*, *Vospitanie – International Journal*, Vol. 17 No. 1 (2022): *Journal of Educational Sciences Theory and Practice* <https://eprints.ugd.edu.mk/30596/>

Авторите го анализираат развојот на предучилишното воспитание и образование во Република Македонија од 1945 година до денес. Трудот претставува значаен придонес за педагошката наука, бидејќи е даден систематизиран преглед на формите и начините на организација на предучилишните установи, грижата за децата и развојот на воспитно-образовниот кадар за период од 77 години.

12. Sivevska, D., **Runceva, J.** (2022) *Management in preschool institution*, *KNOWLEDGE – International Journal*, Vol.51.1 <https://eprints.ugd.edu.mk/30153/>

Трудот претставува анализа и евалуација на научни и стручни сознанија со кои авторите прават обид да ја апострофираат важноста на постоење на квалитетен менаџмент во предучилишните установи. Посебно се анализира улогата на директорот, неговите компетенции и квалификации

13. Sivevska, D., **Runceva, J.** (2022), *The role of the pedagogue in prevention of risky/ unacceptable student behavior*, Научна конференција с меѓународно учество „Современниот дискурс в науката“, 22 октомври – 23 октомври, 2022 г. Шумен, Бугарија <https://eprints.ugd.edu.mk/30747/>

Во трудот се анализираат и елаборираат сознанија кои ја објаснуваат улогата на педагогот во справувањето со предизвикот на ризично однесување на децата и младите, кое авторите го третираат како последиците на современиот и динамичен начин на живот во семејството.

14. **Runceva, J.** Sivevska, D., (2022) *Зошто е добро да се биде дел од учителската професија?*. *Časopis Zbornik Odseka za pedagogiju*. Filozofski fakultet Univerziteta u Novom Sadu, <https://eprints.ugd.edu.mk/30524/>

Во трудот авторите се обидуваат да најдат одговор на вечно актуелното прашање: Зошто да се биде учител? За таа цел тие ги испитуваат мислењата на студентите идни наставници на Факултетот за образовни науки, во однос на неколку аспекти: мотиви за избор на професијата, дали годините поминат во студии ја промениле сликата за наставничката професија, нивното задоволство од знаењето и праксата која ја добиваат за воведување во професијата. Наодите упатуваат на заклучокот дека студентите се задоволни од изборот на својата идна професија, како и од знаењето и практичните активности кои ги добиваат во текот на своите студии за навлегување во вештините на наставничката професија. Сепак укажуваат дека е неопходно да се преземат мерки на институционално и социјално ниво со цел да се подобри позицијата на наставничката професија во општествениот контекст, како и разбирање на нејзината важност за целото општество.

15. Petrovska, S., Sivevska, D., **Runceva, J.**, (2022). *School inclusion of gifted*

children, International scientific conference, 28 th Round table on giftedness, affective personality dimensions and giftedness fulfillment, Vrsac, Serbia, 01.07.2022 <https://eprints.ugd.edu.mk/32011/>

Трудот има теоретски карактер и во него се анализираат, систематизираат и евалуираат сознанија кои се насочени кон третманот на надарените деца во училиштето. Авторите го проблематизираат процесот на инклузија на овие деца и го ставаат во контекст на можна дискриминација.

16. Petrovska, S. Sivevska, D., **Runceva, J.** (2022) *Inclusion in the kindergarten (situation and challenges)*, International conference Changing Paradigms in Education and Science, Hungarian Language Teacher Training Faculty, University of Novi Sad, November 3-4, 2022, <https://eprints.ugd.edu.mk/31782/>

Во трудот авторите укажуваат на важноста од имплементирање на инклузијата во предучилишното воспитание и образование и улогата на воспитувачот во спроведувањето на инклузивниот процес во воспитно-образовната работа. За таа цел ги проучуваат мислењата и ставовите на воспитувачите за состојбата со инклузивното образование во градинките, фокусирајќи се на следните три аспекти: знаењата на воспитувачите за карактеристиките на децата со посебни образовни потреби, степенот на соработка на воспитувачите со стручните служби и со родителите на децата со посебни образовни потреби, односот на другите деца (деца со типичен развој) кон децата со посебни потреби. Наодите укажуваат дека вработените воспитувачи генерално имаат позитивни ставови кон инклузивниот процес, но истовремено упатуваат и на предизвиците и проблемите со кои се соочуваат во однос на: недостаток на стручна служба (логопед, дефектолог), како и потреба за дополнителни обуки, работилници и сл. за проширување и продлабочување на нивните знаења и вештини за работа во инклузивна средина.

17. **Runceva, J.**, Lukic, N., Mesinkovska Jovanovska, L., Trajkovska, V. (2022) *Challenges faced by inclusive education in primary school*. International conference Changing Paradigms in Education and Science, Hungarian Language Teacher Training Faculty, University of Novi Sad, November 3-4, 2022, <https://eprints.ugd.edu.mk/31960/>

Трудот ги испитува мислењата и ставовите на наставниците од основните училишта за инклузивното образование и предизвиците со кои се соочува во училиштето. Примерокот го сочинуваат наставници од Основното училиште „Јован Микиќ“ во Суботица, Република Србија, и наставници од Основното училиште „Димитар Влахов“ во Штип, Република Северна Македонија. Покрај мислењата на наставниците, проучени се и мислењата и ставовите на педагозите и психолозите кои работат во наведените училишта. Генералните наоди откриваат дека: вклучувањето на децата со посебни потреби во редовните групи во основните училишта бараат исполнување на соодветни организациски, педагошки и материјално-технички услови, како и квалификуван воспитно-образовен кадар.

18. Sivevska, D., **Runceva, J.** (2023). *Organizational culture and climate in the pre-school institution*, Knowledge-International journal, 57 (2). pp. 293-300. ISSN 1857-923X <https://eprints.ugd.edu.mk/31783/>

Во трудот се анализирани и евалуирани научни и стручни сознанија насочени кон објаснување и потврдување на значењето на организациската култура како фактор што го детерминира квалитетот на работата на предучилишните установи. Авторите преку користење на методот на теориска анализа доста успешно ги систематизирале различните аспекти на организациската култура.

Посебно внимание е посветено на системот на вредности, интерперсоналните односи и начините на управување и раководење.

19. Runceva, J. Sivevska, D., (2023) *Students' opinions and views on inclusive education*, Pedagoška stvarnost, Časopis za školska i kulturno-prosvetna pitanja, EBSCO, God. 69 Br.1 (2023) <https://eprints.ugd.edu.mk/32234/>

Предмет на ова истражување се мислењата и ставовите на студентите од Факултетот за образовни науки во Штип, Македонија, за нивната подготвеност за работа во инклузивна училишница и занимална. Истражувањето има развојна и апликативна цел – подобрување на студиските програми за образование на наставници и воспитувачи. Студентите експлицитно декларираше потреба од дополнителни знаења за работа со деца со ПОП, зајакнување на практичната работа и вклучување дополнителни обуки и работилници.

20. Sivevska, D., Runceva, J. (2023) *Preschool education in the Republic of North Macedonia, Krugovi detinjstva - časopis za multidisciplinarna istraživanja detinjstva*, God. 11. Br. 1 <https://eprints.ugd.edu.mk/32449/>

Трудот претставува анализа и преглед на структурата и поставеноста на предучилишното образование во нашата држава, програмите за работа во предучилишните установи и предизвиците со кои се соочува системот на предучилишно образование во Македонија.

21. Kudek Mirošević, J. and Runceva, J. (2023) *Role of Assistive Technology in the Work with Children with Disabilities*. In: International Conference EDUchallenge -Challenges in Education and Evaluation of Knowledge <https://eprints.ugd.edu.mk/32919/>

Во трудот се анализира улогата на асистивната технологија во работата со деца со попреченост преку елаборација на концептот на асистивна технологија, видовите на асистивна технологија, условите во кои се користи асистивната технологија, подготвеноста на наставниците да користат асистивна технологија, придобивките и бариерите од користење на асистивна технологија во инклузивната пракса.

Доцент д-р Јадранка Рунчева во текот на својата академска кариера (како соработник) работела со повеќе професори, изведувала вежби по повеќе предмети, па имала можност да ги продлабочува знаењата во повеќе дисциплини и да изгради холистички пристап во истражувањето на педагошките проблеми. Ова експлицитно се покажува и во нејзините научни и стручни публикации.

Увидот во научно-стручниот истражувачки опус на кандидатката покажува дека станува збор за истражувач кој е способен да ги детектира актуелните и значајните проблеми во педагогијата (сфатена и како теорија и како пракса) и во образованието на наставници, коректно да избере и аплицира методолошки пристап и логички да ги систематизира и евалуира научно-стручните сознанија.

Стручно-апликативна и организациско-развојна дејност во последниот изборен период (2019-2024)

Д-р Јадранка Рунчева професионалниот ангажман го пројавува и во делот на стручно-апликативната и организациско-развојната дејност.

Во периодот 2023-2024 година, д-р Јадранка Рунчева е дел од тимот кој го реализира проектот „Магично огледало“ (<https://magicmirror.mk/#project-section>). Платформата „Магично огледало“ нуди дигитални образовни ресурси кои се изработени во форма на игри користејќи проширена реалност и техника за контрола со помош на гестови. Платформата обезбедува: засилено интерактивно

учење; зголемен ангажман на учениците и наставниците; подобро усвојување на знаењето; персонализирано учење; директна врска со реалниот свет; пристапност и инклузивност. Кандидатката дала исклучителен придонес во дизајнирањето на наставните задачи согласно со наставните програми и возраста на учениците.

Д-р Јадранка Рунчева е ангажирана во проектните активности на проектот „Инклузија на деца со посебни образовни потреби“ (2023-2025), поддржан од Детска фондација „Песталоци“ (ДФП) во Швајцарија. Учествува во компонентата Ревизија на студиски програми, чија цел е иновирање на предметните програми на наставничките факултети со содржини кои ќе ги зајакнат наставничките компетенции за работа во инклузивни образовни средини.

Во периодот 2023-2024 година таа е дел од проектниот тим кој работи на подобрување на наставната програма - Образование и медиумска култура. Целта на овој проект е кај студентите на Факултетот за образовни науки да се унапредат знаењата од областа на медиумите и медиумската култура, да се подигне свеста за лажните вести и дезинформации и да се согледа важноста на медиумската писменост и култура за секој поединец и за општеството.

Во периодот 2023-2024 година д-р Јадранка Рунчева следела 13 стручни вебинари организирани од страна на Институтот за истражување на аутизмот (<https://autism.org/>) за што има приложено сертификати:

- Моторни вештини и извршни функции, 5 август 2024 година;
- Развој на јазикот, 5 август 2024 година;
- Полот, сексуалноста и аутизмот, 5 август 2024 година;
- Аутизам – Развој низ детството, 5 август 2024 година;
- Истражување за спиењето и аутизмот – 2024 година, 5 август 2024 година;
- Аутизмот и траумата, 5 август 2024 година;
- Друштвени игри, 28 март 2024 година;
- Полот и аутизмот, 28 март 2024 година;
- Аутизмот и Елерс-Данлосовиот синдром, 22 мај 2023 година;
- Како возраста и времето на дијагностицирање влијаат на квалитетот на животот, 3 мај 2023 година;
- Болка, сензорни проблеми и аутизмот, 31 август 2023 година;
- Влијанието на времето поминато пред екранот врз социјалниот ангажман во раниот развој, 15 септември 2023 година;
- Користење на социјалните медиуми и аутизмот, 26 септември 2023 година.

Во последниот изборен период доц. д-р Рунчева е член на неколку меѓународни уредувачки одбори на списанија и организациски одбори на конференции и симпозиуми:

- Уредник во списанието „Воспитание“ / Vospitanie - Journal of Educational Sciences, Theory and Practice од 23. 02 2022 <https://js.ugd.edu.mk/index.php/vospitanie/about/editorialTeam>

Член на уредувачки одбор во „Napredak“ – Journal for interdisciplinary research in education and training: <https://hrcak.srce.hr/napredak>

Таа е рецензент и на неколку трудови објавени во меѓународни списанија и зборници: Krugovi detinjstva - časopis za multidisciplinarna istraživanja detinjstva, Novi Sad; Pedagoška stvarnost, Novi Sad; Zbornik radova Djetinjstvo jučer, danas, sutra, ISBN 978-953-380-010-3, како и на два практикуми „Практична настава 1“ и „Практична настава 2“ (автор: Деспина Сивевска), кои ги користат студентите на Факултетот за образовни науки.

Д-р Јадранка Рунчева е еден од организаторите на настанот „Јапонската култура и педагогијата“, одржан во рамките на Штипско културно лето, 5.7.2023. година во Штип.

Била модератор на научно-стручна трибина „Комуникација, партнерство и соработка меѓу образовните, културни и други институции“ (5.10.2023 г., Факултет за образовни науки, Штип).

Д-р Јадранка Рунчева во изборниот период била дел од тимот кој започнува иницијатива за соработка и поврзување на факултетот со институции од регионот и светот: Филозофски факултет при Универзитет во Нови Сад Србија и Педагошки факултет (студии на унгарски јазик) при Универзитетот во Нови Сад (мај 2022); American University of Central Asia (2022) и Институт за педагошки истражувања Белград (јуни 2023).

Во последниот изборен период доцент д-р Јадранка Рунчева активно работи на подготовка и издавање на неколку учебни помагала и учебници:

Основи на инклузивно образование - практикум <http://e-lib.ugd.edu.mk/816>

Основи на инклузивно образование - скрипта <http://e-lib.ugd.edu.mk/815>

Советодавна работа во воспитно-образовните институции - Теориски и практични аспекти (превод од српски јазик на македонски јазик) <https://e-lib.ugd.edu.mk/detal.php?id=1148&ugd=f108ab6f3662d3e38b10b2e42c65aee4>

Основи на инклузивно образование – учебник во фаза на објавување (Рецензијата е објавена во Билтенот на УГД) https://www.ugd.edu.mk/documents/univerzitetski_bilten/ebilteni/21-24/2024/349/pdf/349-18.pdf

Од севкупните активности, во стручно-апликативната и организациско-развојната дејност, може да се заклучи дека станува збор за кандидатка која поседува компетенции за апликација на теориските и научните сознанија во различни области на образованието. Презентираните активности експлицитно укажуваат дека д-р Јадранка Рунчева континуирано и успешно придонесува како во промоцијата и имплементацијата на педагошките сознанија во практиката, така и во промоција и вмрежување на Факултетот за образовни науки во високо образовниот простор на Балканот и пошироко.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Согласно со Законот за високо образование на Република Македонија, Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставни и соработнички звања на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип (Универзитетски гласник бр. 43 од 16.9.2019 г.) и распишаниот Конкурс на 22.8. 2024 година, Рецензентската комисија ја разгледа доставената документација на единствениот пријавен кандидат доцент д-р Јадранка Рунчева.

Анализата и оценката на наставно-образовната (НО - 30), научноистражувачката (НИ - 129.5), стручно-апликативната и организациско-развојната (САО - 74) дејност покажуваат дека доцент д-р Јадранка Рунчева ги исполнува условите за избор во звање вонреден професор.

Наведените активности кои се однесуваат на наставно-образовниот ангажман и неформалните облици на професионално усовршување недвосмислено ја покажуваат нејзината континуирана посветеност во иновирањето и етаблирањето на повеќе предметни програми на Факултетот за образовни науки.

Видливо е нејзиното континуирано научно напредување во областа на педагогијата и образованието на наставници. Таа своите достигнувања ги споделува како со домашната, така и со меѓународната научна јавност преку публикување на научни и стручни трудови во меѓународни домашни и странски списанија и публикации и преку учество на научни и стручни собири во земјава и во странство. Посебен интерес на нејзината научноистражувачка работа е инклузијата во образованието како еден од најголемите предизвици на формалното образование на децата и младите со посебни потреби. Прикажаните резултати од научноистражувачката работа потврдуваат дека станува збор за иницијативен, одговорен, научно коректен и креативен истражувач, со високо развиени способности за тимска работа.

Анализата на развојот на нејзината академска кариера, посебно во последниот избран период, во стручно-апликативната и организациско-развојната дејност покажува дека д-р Јадранка Рунчева придонесува во развојот на научни и апликативни активности поврзани со образованието и посебно со образованието на наставници со што значајно придонесува и во развојот на својата матична институција.

Според гореизнесеното, Комисијата има особена чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Факултетот за образовни науки при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, д-р Јадранка Рунчева да биде избрана во звање вонреден професор во научните области педагогија (5.03.00.01) и образование на наставници (5.03.00.11).

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Д-р Соња Петровска, редовен професор, претседател, с.р.

Д-р Кирил Барбареев, редовен професор, член, с.р.

Д-р Сузана Миовска-Спасева, редовен професор, член, с.р.

ТАБЕЛА НА АКТИВНОСТИ КОИ СЕ БОДУВААТ ПРИ ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ

Р. бр.	Наставно-образовна дејност	Поени				
		Во земјава		Во странство		Вкупно
		број	поени	број	поени	
4.	Избор во звање доцент	30				30
ВКУПНО						30
Р. бр.	Научноистражувачка дејност и стручно-уметнички активности	Поени				
		Во земјава		Во странство		Вкупно
		број	поени	број	поени	
4.	Научен труд објавен во меѓународно научно списание (прв автор, втор автор, останати автори)	Прв автор (11,14,19)x9 Трет автор (6) x3				21
5	Труд со оригинални научни резултати, објавени во зборник од трудови на научен собир Во земјава: (7) Во странство: (1,2,5,9, 16,17)	7	2	6	3	32
6	Пленарно предавање на научен собир, Словенија			5	6	30
9	Учество на научен собир со реферат (постер/усно), концерт во земјава и во странство Во земјава (4) Во странство: (1,2,3,19) x2= 4*2	1	1	4	2	9
10	Одбранета докторска теза	1	8			8
14	Учесник во научен проект (максимум во три проекти)	3	2			6
15	Уредник на научно списание (СЦИ/ЦА/останати) Воспитание	1	6			6
16	Член на уредувачки одбор на научно списание (СЦИ/ЦА/останати) https://hrcak.srce.hr/napredak			1	2	2
20	Член на организациски или научен одбор на научен собир, фестивал научно-стручна трибина Комуникација, партнерство и соработка меѓу образовните, културни и други институции, 5.10.2023 г., Штип	1	1			1
23	Студиски престој во странство - Будимпешта			1	8	8
24	Рецензент на научен труд (СЦИ/ЦА/останати) Рецензент на практикум	2	1	3	1,5	6,5
ВКУПНО						129,5
Р. бр.	Стручно-апликативна дејност и организациско-развојна дејност	Поени				
		Во земјава		Во странство		Вкупно
		број	поени	број	поени	
1	Скрипта	1	10			10
1	Практикум	1	10			10
1	Превод на книга	1	10			10
6	Труд објавен во зборник од трудови на стручен собир Во земјава: (8,18) 2 x 2 = 4 Во странство: (3, 4,10, 21)x 3 =4*3 =12	2	2	4	3	16
5	Труд во стручно (научно-популарно) списание Во земјава: (10,11)x 2 = 2*2=4 Во странство: (12,13, 15, 20) x 6 = 4*6=24	2	2	4	6	28
ВКУПНО						74
ВКУПНО БОДОВИ ОД СИТЕ ОБЛАСТИ						233,5